

8

MODUL

Tworzenie, utrzymywanie i naprawianie więzi społecznych

8.1 Wprowadzenie

Ten moduł analizuje rolę, jaką rówieśnik wspierający może odegrać, aby pomóc klientowi odegrać w rozpoznaniu tych elementów relacji, które sprawiają, że jest ona negatywna lub pozytywna. Relacje są złożone i będą zawierać elementy jednego i drugiego rodzaju, jednak ważne jest, aby rozpoznać te wskaźniki. Po przyjrzeniu się wskaźnikom rówieśnik podejmie zadanie przeformułowania konfliktu w duchu sprawiedliwości naprawczej. Przeformułowanie zostanie następnie zastosowane do scenariusza mającego przysposobić rówieśnika do występowania w roli mediatora.

8.2 Rezultaty edukacyjne

- Umiejętność wskazania kluczowych elementów relacji pozytywnej i relacji negatywnej
- Umiejętność przeformułowania konfliktu i rozpoczęcia procesu uzdrawiania relacji
- Umiejętność występowania w charakterze mediatora w rozwiązywaniu konfliktów

8.3 Przebieg zajęć

CZAS TRWANIA

2,5 h

MATERIAŁY

- Curriculum Trenera
- Podręcznik Rówieśnika (w tym arkusze robocze, scenariusz przypadku, samoocena)
- Artykuły papiernicze (papier w różnych rozmiarach, karton, długopisy, ołówki, markery, karteczki samoprzylepne itp.)
- Flipchart/tablica
- Prezentacje Power Point (opcjonalnie)
- Komputer (opcjonalnie)

TREŚĆ ZAJĘĆ

- Curriculum Trenera, Sekcja 7, Tworzenie, utrzymywanie i naprawianie więzi społecznych
- Podręcznik Rówieśnika, Rozdział 8, Tworzenie, utrzymywanie i naprawianie więzi społecznych

OTWARCIE SESJI

Ta sesja przewiduje dłuższą dyskusję i wymianę doświadczeń. Dlatego ważne jest, aby każdy czuł się komfortowo, aby uczestnicy mogli się otworzyć i wyrażać swoje pomysły i opinie.

Wprowadzenie: Uczestnicy siadają w kręgu i przedstawiają się.

Przełamanie lodów: Jeśli trener uzna to za stosowne, można przeprowadzić krótkie ćwiczenie przełamujące lody, aby uczestnicy lepiej się poznali..

-

CZAS TRWANIA

10 min

AKTYWNOŚĆ 1	Rozpoznawanie relacji
CZAS TRWANIA	20 min
ARKUSZE ROBOCZE	Podręcznik Rówieśnika, Rozdział 8, Arkusz Roboczy 1: "Rozpoznawanie relacji"
	<p>Celem ćwiczenia jest dyskusja na temat tego, co składa się na pozytywną a co na negatywną relację oraz wypracowanie definicji tak jednej, jak i drugiej.</p> <p>Kluczowe dla tej aktywności jest umożliwienie uczestnikom zaangażowania w dyskusję i wyrażenia swego rozumienia tych pojęć, czy to teoretycznego, czy w oparciu o doświadczenie. Dobrym pomysłem jest rozpoczęcie od „burzy mózgów” na temat cech, które kojarzą z pozytywnymi i negatywnymi relacjami, oraz zapisanie tych cech na karteczkach. Każdy uczestnik może to zrobić osobno. Następnie karteczki zbiera się i odczytuje na głos anonimowo.</p> <p>Wykorzystując pomysły zebrane podczas burzy mózgów, uczestnicy przechodzą następnie do dyskusji na temat obydwu pojęć. Po dyskusji uczestnicy będą musieli uzgodnić ostateczną definicję relacji pozytywnej i relacji negatywnej.</p> <p>Definicje wypracowane przez uczestników zostaną przeniesione do Aktywności 2 i będą wyznacznikami dla dalszej części sesji. W tym celu przydatne będzie zapisanie definicji na tablicy lub papierze tak, aby były widoczne podczas całych zajęć. Jest rzeczą kluczową, aby ćwiczenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozwoliło uczestnikom zidentyfikować aspekty pozytywnych i negatywnych relacji • Umożliwiło im sformułowanie własnych definicji • Potencjalne pytania ukierunkowujące dyskusję: <ul style="list-style-type: none"> • Co sprawia, że relacja jest pozytywna? • Co sprawia, że relacja jest negatywna? • Jak się czujesz w relacji negatywnej/pozytywnej? • Jakie są sygnały alarmowe pozwalające zidentyfikować negatywną relację? (np. perfekcjonizm, maltretowanie lub zaniedbanie, nieprzewidywalność i strach, warunkowa miłość, brak granic, słaba komunikacja itp.) • Czego Ty potrzebujesz, aby relacja była dla Ciebie pozytywna? • Co skłoniłoby cię do nawiązania z kimś negatywnej/pozytywnej relacji? • Jakie swoje społeczne, emocjonalne lub fizyczne zasoby inwestujesz w relację i co otrzymujesz w zamian?

ALTERNATYWY/ PODPowiedzi

Oto kilka wskazówek dotyczących tej aktywności:

- Trener stworzy przestrzeń, w której wszyscy uczestnicy mogą czuć się bezpiecznie, komfortowo i mieć możliwość zabrania głosu. Rozmowa może dotyczyć osobistych doświadczeń, dlatego uczestnicy muszą czuć się wysłuchani i szanowani.
- Podczas burzy mózgów trener pozwoli uczestnikom wybrać preferowane przez siebie osobne miejsce w pomieszczeniu, w którym usiądą samotnie na 5 minut zastanawiając się nad zadanymi pojęciami. Uczestnicy zapisują swoje pomysły na karteczkach. Może spokojna muzyka w tle złagodzi napięcie i stworzy atmosferę sprzyjającą refleksji.
- Po kilku minutach zbierz karteczki i wymieszaj je (aby pozostały anonimowe). Przeczytaj na głos zapisane treści.
- Podczas późniejszej dyskusji dobrze byłoby usiąść w kręgu, tak aby wszyscy uczestnicy rozmawiali zwróceniem do siebie twarzami.
- Zapisz wypracowane definicje na tablicy, aby były widoczne przez całą sesję..

AKTYWNOŚĆ 2

Przeformułowanie konfliktu i budowanie pozytywnych relacji

CZAS TRWANIA

40 min

ARKUSZE ROBOCZE

Podręcznik Rówieśnika, Rozdział 8, Arkusz Roboczy 2: Przeformułowanie konfliktu

SZCZEGÓŁOWY PRZEBIEG

Krytycznym momentem w procesie rozwiązywania konfliktów lub przepracowywania negatywnych relacji jest przeformułowanie podstawowych problemów wynikających z takiego konfliktu/negatywnej relacji. W konflikcie każda ze stron koncentruje się na własnym odbiorze wydarzeń i przypisuje winę temu, kogo postrzega jako stronę przeciwną. Proces przeformułowania ma na celu dać każdemu zaangażowanemu bardziej całościowy obraz tego, co się wydarzyło, i zachęcić do współczucia i zrozumienia.

Ćwiczenie będzie opierać się głównie na dyskusji grupowej uczestników na temat fikcyjnego scenariusza przypadku. Scenariusz przypadku (incydent z nożem) przedstawiony jest w Arkuszu Roboczym 2. Trener czyta na głos scenariusz przypadku (lub prosi uczestnika o przeczytanie), a następnie używa poniższych pytań przechodząc kolejne etapy refleksji.

1. Zamiast przypisywać winę, skupić się na tym, jak zaradzić wyrządzonym krzywdom

Pytania: Jaka krzywda została wyrządzona? Jak można przepracować i zaakceptować zło, które zostało wyrządzone?

2. Uczynić doświadczenie ofiary centralnym elementem procesu uzdrawiania relacji

Pytania: Jak sprawca wpłynął na ofiarę? W jaki sposób ofiara może sprawić, by sprawca zrozumiał, jaki wpływ miała na nią wyrządzona krzywda? Jak można to komunikować się nie obwiniając lecz zwiększając zrozumienie??

3. Zamiast dążyć do ukarania sprawcy, wskazać przyczyny jego zachowania i ewentualne możliwości ich naprawy

Pytania: Co spowodowało, że sprawca zachowywał się w ten sposób? Czy można zrozumieć jego motywacje, nawet się z nimi nie zgadzając? Jakie działania można podjąć, aby zmniejszyć prawdopodobieństwo, że te zachowania się powtórzą?

(Nie chodzi o przerzucenie winy ze sprawcy na ofiarę, ale raczej o odnalezienie współczucia i zrozumienia w relacjach, które są warte utrzymania. Do współczucia musi aspirować zarówno sprawca, jak i ofiara. Warto pamiętać, że obie strony mogą być w pewnym zakresie odpowiedzialne za to, co się stał

SZCZEGÓŁOWY PRZEBIEG	<p>4. Zostawić przeszłość i skupić się na przyszłości</p> <p>Pytania: Czy ta relacja jest warta utrzymania? Skoro nie mogę kontrolować czyichś działań, jakie działania mogę podjąć, aby podtrzymać relację z mojej strony? A jeśli to ja zawodzę, co mogę zrobić, aby to zmienić?</p> <p>5. Dać sprawcy rolę w procesie uzdrawiania relacji</p> <p>Pytania: Jak można zaangażować sprawcę w proces uzdrawiania relacji? Jakie działania może podjąć, aby poprawić swoje postępowanie? Czego ofiara oczekuje od sprawcy, aby poczuć się usatysfakcjonowana</p> <p>6. Jeśli relacja ma być uzdrowiona, nie ma zwycięzcy ani przegranego, jest za to równowaga osiągnięta przez pojednanie</p> <p>Pytania: Czy obie strony mogą dojść do porozumienia, w którym nie ma strachu przed ponownym popełnieniem złego czynu? W jaki następuje usatysfakcjonowanie ofiary, gdy sprawca dorasta jako osoba?</p> <p>Powyższe musi być skorelowane z definicjami wypracowanymi przez uczestników. Niektóre relacje mogą być zbyt szkodliwe, aby próbować je naprawić. W takim przypadku rówieśnik wspierający powinien pracować nad budowaniem zrozumienia u osoby, której pomaga, nawet jeśli to zrozumienie służy tylko jej własnemu uzdrowieniu i zmianie zachowań w przyszłości</p>
ALTERNATYWY/ PODPOWIEDZI	<p>Na potrzeby tego ćwiczenia i dyskusji uczestnicy siedzą w kręgu zwróceniu do siebie twarzami. Trener przypomina, że nie ma dobrej lub złej wypowiedzi i że uczestnicy mogą wyrazić szczerze swoje refleksje i punkt widzenia w związku ze scenariuszem przypadku..</p>
AKTYWNOŚĆ 3	Mediacja i wzrost
CZAS TRWANIA	1h
ARKUSZE ROBOCZE	Podręcznik Rówieśnika, Rozdział 8, Arkusz Roboczy 3, "Mediacja i wzrost"

SZCZEGÓŁOWY PRZEBIEG

Na tym etapie sesji uczestnicy powinni mieć pomysł na identyfikację negatywnych i pozytywnych relacji, a także podstawy koncepcyjne, konieczne do tego, by program mógł zadziałać. Dlatego teraz mogą zacząć ćwiczyć pełnienie roli mediatora. Można to zrobić w małych grupach liczących co najmniej trzech uczestników (ofiara, sprawca, mediator). Idealnie, każda osoba powinna otrzymać możliwość bycia mediatorem.

W oparciu o uzgodnione definicje pozytywnych i negatywnych relacji, uczestnicy tworzą w grupkach krótki scenariusz, w którym dwie lub więcej osób jest ze sobą w konflikcie.

Uczestnicy mogą wykorzystać przykłady scenariuszy konfliktowych przedstawione w arkuszu roboczym. Te przykłady to:

1. Kradzież wewnątrzrodzinna
2. Zastraszanie

Po skonfigurowaniu scenki, grupa odgrywa ją, przy czym każdy uczestnik skupia się na własnym punkcie widzenia i motywacjach.

Uczestnicy grający rolę mediatora śledzą proces według poniższego planu:

1. Słuchaj. Należy wysłuchać obu stron, aby zrozumieć istotę konfliktu – konflikty mogą być złożone i rozległe. Ważne jest, aby każda ze stron mogła opowiedzieć swoją część.
2. Zdefiniuj kluczowe obszary konfliktu. Obie strony skupiają się na własnym odbiorze wydarzeń – należy zidentyfikować kluczowe różnice opinii.
3. Skup się na rozwiązaniu, a nie na wskazywaniu winnych. Obie strony mogą być do pewnego stopnia winne lub jedna może być bardziej winna niż druga. Jednak kluczowy w sprawiedliwości naprawczej jest nacisk na znalezienie rozwiązania, a nie na przypisanie winy lub kary.
4. Stwórz opcje porozumienia. Obie strony powinny zaproponować rozwiązania i wynikające z nich zobowiązania. Niech każda ze stron wyrazi, czego będzie potrzebować od drugiej strony, aby wyjść z konfliktu.
5. Sporządź fizyczną umowę. Należy spisać porozumienie mówiące o tym, jak każda ze stron powinna postępować i jakich wyników oczekuje się po tych działaniach. Można skorzystać z systemu SMART: Konkretny, Wymierne, Osiągalne, Realistyczne i Czasowe cele. Umowa musi być

SZCZEGÓŁOWY PRZEBIEG	<p>6. Sporządź fizyczną umowę. Należy spisać porozumienie mówiące o tym, jak każda ze stron powinna postępować i jakich wyników oczekuje się po tych działaniach. Można skorzystać z systemu SMART: Konkretny, Wymierne, Osiągalne, Realistyczne i Czasowe cele. Umowa musi być neutralna i bezstronna, skoncentrowana na uzdrowieniu relacji, a nie na obwinianiu, im przejrzyjsza, tym lepiej.</p> <p>Po 45 minutach pracy w małych grupach i po spisaniu wszystkich umów, wszyscy uczestnicy zbierają się w kręgu i omawiają przebieg aktywności. Choć dobrze jest powiedzieć o porozumieniach osiągniętych przez każdą z grup, należy położyć nacisk na sam proces mediacji oraz to, co każda ze stron czuła lub nauczyła się w trakcie tego procesu (w szczególności osoba pełniąca funkcję mediatora).</p>
ALTERNATYWY/ PODPowiedzi	<p>Kluczem w tej sesji jest, aby uczestnicy wiedzieli, że nie ma dobrej lub złej drogi do rozwiązania konfliktu. Najważniejsze, żeby dali upust swej kreatywności.</p>

AKTYWNOŚĆ 4	Analiza przypadku
CZAS TRWANIA	30 min
ARKUSZE ROBOCZE	Przypadek Giuseppe
SZCZEGÓŁOWY PRZEBIEG	<p>Trener odczytuje grupie scenariusz przypadku lub prosi o przeczytanie go jednego z uczestników. Uczestnicy wspólnie lub w małych grupach odpowiadają na pytania. Małe grupy dzielą się z resztą uczestników swoimi odpowiedziami.</p>

ZAMKNIĘCIE SESJI	<p>Kończąc sesję trener zadaje pytania skłaniające do refleksji, np.: „W jaki sposób dzisiejsza sesja przybliżyła Cię do dawania rówieśniczego wsparcia?” Następnie prosi uczestników, aby powiedzieli, co przykuło ich uwagę, co zyskali i chcieliby zachować z sesji jako punkt odniesienia. Mogą zadawać wszelkie związane z tym pytania.</p>
-----------------------------	--

8.4 Bibliografia/ Webiografia / Webliography

- Shenk and Zehr. [Restorative Justice and Substance Abuse: The Path Ahead](#). SAGE journals. 2001.
- Liebmann & Wootton. Restorative Justice and Domestic Abuse/Violence. The Home Office Crime Reduction Unit for Wales. 2010.
- Liebmann. Restorative Justice: How It Works. [ProQuest Ebook Central - Reader](#). 2007.
- Weitekamp & Kerner. Restorative Justice: Theoretical foundations. [ProQuest Ebook Central - Reader](#). 2011.
- Novac, Hermer, Paradis & Kellen. [Justice and Injustice: Homelessness, Crime, and the Criminal Justice System - desLibris](#). Centre for Urban & Community Studies, University of Toronto. 2006.
- Safe In The City. [The successful use of restorative practice to repair harm in a supported accommodation project](#). [Safe in the City](#). Brighton & Hove City Council. 2018.
- Healing Justice. Restorative Justice and the Circle Process. (healingjusticeproject.org). 2019.
- B. Oudekerek, D. Blachman-Demner & C. Mulford. [Teen Dating Violence: How Peers Can Affect Risk and Protective Factors \(ojp.gov\)](#). National Institute of Justice. 2014
- Minnesota Department of Corrections. Facilitating Restorative Group Conferences. 2003.

8

MODUŁ

ARKUSZE ROBOCZE

Accommodating a travelling **life**

Arkusz roboczy: Rozpoznawanie relacji

W tym ćwiczeniu rozpoznamy, co składa się na pozytywne, a co na negatywne relacje.

Zastanów się nad pytaniami:

- Co sprawia, że relacja jest pozytywna?
- Co sprawia, że relacja jest negatywna?
- Jak się czujesz w relacji negatywnej/pozytywnej?
- Czego Ty potrzebujesz, aby relacja była dla Ciebie pozytywna?

Zapisz kluczowe cechy obu typów relacji:

RELACJE POZYTYWNE	RELACJE NEGATYWNE

Zapisz ostateczną definicję: **Relacja pozytywna**

Zapisz ostateczną definicję: **Relacja negatywna**

Arkuszy roboczy: Przeformułowanie konfliktu

Przeczytaj ten scenariusz przypadku i przedyskutuj go z grupą. Skorzystaj z podanych dalej pytań, aby poprowadzić dyskusję.

SCENARIUSZ PRZYPADKU 1 – Incydent z nożem

PRZEBIEG INCYDENTU

Derrick to 30-letni bezdomny mężczyzna, który niedawno przyniósł nóż sprężynowy do schroniska i groził nim innemu mieszkańcowi (Taylorowi). Taylor bardzo się przestraszył i teraz boi się wrócić do schroniska. Pracownicy schroniska postanowili zorganizować spotkanie z udziałem obu mieszkańców, aby porozmawiać o incydencie.

TAYLOR – Osoba skrzywdzona (ofiara)

Taylor jest również bezdomny. Jest spokojny i wydaje się, że wszyscy go lubią. Taylor nigdy nie lubił Derricka z powodu jego impulsywności, agresywności i ciągłych dotyczących go problemów. W przeddzień incydentu z nożem Taylor naśmiewał się z Derricka w obecności innych mieszkańców za to, że zachował się w sposób niedojrzały i nie był w stanie się kontrolować.

W dniu incydentu Derrick wyciągnął nóż sprężynowy i powiedział Taylorowi: „Spróbuj się ze mnie jeszcze raz śmiać, a pożałujesz”. Taylor przestraszył się i poczuł się bardzo bezbronny. Boi się wracać do schroniska, bo nie czuje się już tam bezpiecznie.

DERRICK – Osoba, która skrzywdziła (sprawca)

Derrick to 30-letni mężczyzna, bezdomny od 2 lat. Bezskutecznie szuka mieszkania i stabilnej pracy. Ta sytuacja poważnie zaciążyła na jego zdrowiu psychicznym. Wie, że jego zachowanie uległo zmianie, że stał się drażliwy i impulsywny. Derrick nie czuje się wsparcia ze strony personelu schroniska i nie chce, żeby pracownicy czy inni mieszkańcy dowiedzieli się o jego problemach psychicznych. Derrick poczuł się urażony komentarzami Taylora, które przedstawiały go jako człowieka niedojrzałego, i postanowił z pomocą noża odzyskać szacunek. Nie zamierzał skrzywdzić Taylora, chciał go tylko nastraszyć. Derrick nie uważa incydentu za wielki problem i jest zły na personel schroniska za to, że pozwala Taylorowi się z niego śmiać.

Omawiając scenariusz przypadku zastanów się nad poniższymi pytaniami:

WYRĄDZONA KRZYWDA:

- Jaka krzywda została wyrządzona? Jak sprawca wpłynął na ofiarę?
- W jaki sposób ofiara może sprawić, by sprawca zrozumiał wyrządzoną krzywdę?
- Jak można to zakomunikować bez obwiniania, ale zwiększając u drugiej strony zrozumienie?

MOTYWACJE:

- Co spowodowało, że sprawca zachowywał się w ten sposób?
- Czy można zrozumieć jego motywacje, nawet z nimi się nie zgadzając?
- Jakie są różne punkty widzenia w konflikcie?

UZDROWIENIE RELACJI:

- W jaki sposób strony mogą zarówno przepracować, jak i zaakceptować zło, które zostało wyrządzone?
- Jak można zaangażować sprawcę w proces uzdrowienia relacji?
- Czego ofiara chce od sprawcy, aby uzyskać satysfakcję?

POJEDNANIE:

- Czego potrzebuje ofiara i sprawca, aby się pogodzić?
- Do czego każda ze stron może się zobowiązać, aby sytuacja się nie powtórzyła?
- Co może zrobić kierownictwo schroniska/personel, aby pomóc w pojednaniu?

Arkuszy roboczy: Mediacja i wzrost

SCENARIUSZ PRZYPADKU 2 – Kradzież w rodzinie

PRZEBIEG INCYDENTU

Sara, 21-letnia dziewczyna, ukradła kartę kredytową macochy i użyła jej do wypłaty 200 funtów. Zanim macocha (Michelle) odkryła kradzież, Sara wydała pieniądze na narkotyki, których używała z przyjaciółmi. Michelle bardzo się zdenerwowała, a kiedy skonfrontowała się z Sarą, ta zaczęła na nią krzyczeć, a nawet ją obraziła. Michelle uznała, że miarka się przebrała. Postanowiła zadzwonić na policję, żeby zgłosić kradzież, i wyrzuciła Sarę z domu. Sara znalazła się na ulicy. Postanowiono zwołać spotkanie grupowe w celu uporania się z incydemem.

MICHELLE – Macocha (ofiara)

Michelle jest macochą Sary. Wyszła za mąż za ojca Sary rok temu, przeprowadzili się razem do innego miasta. Michelle wie, że Sara ma trudności z zaaklimatyzowaniem się w nowym mieście i nowej rodzinie, ale uważa, że dziewczyna jest wystarczająco duża, aby przyzwyczaić się do zmian. Sara nadal jest wyjątkowo niegrzeczna wobec Michelle i kilkakrotnie ją zwymyślała. Co więcej, konsumuje coraz więcej narkotyków. Mimo rozmów z ojcem i Michelle, nie zmienia zachowania. Michelle obawia się, że sytuacja wymknie się spod kontroli, jest zmęczona postawą Sary i uważa, że zasługuje na jej szacunek. Wyrzuciła Sarę z domu, ponieważ uznała, że dziewczyna powinna zacząć brać odpowiedzialność za własne życie i decyzje.

SARA – Synowa (sprawca)

Sara ma 21 lat. Jej matka zmarła 3 lata temu i ojciec ponownie ożenił się w zeszłym roku. Przyznaje się do kradzieży karty kredytowej i wydania wszystkich pieniędzy na narkotyki. Wie, że nie zrobiła dobrze, ale jest zła na Michelle za przeprowadzkę do innego miasta i oderwanie ojca od poprzedniej rodziny. Sara tęskni za poprzednim życiem i matką. Dwa miesiące temu posłano ją do psychologa ze zdiagnozowaną depresją. Obwinia Michelle za próbę wejścia w rolę matki i uważa, że Michelle nie robi nic, aby zrozumieć, ile jej narzuciła zmian w życiu. Sara śpi teraz na ulicy lub doraźnie u znajomych. Nie wie, jak wyjść z tej sytuacji.

SCENARIUSZ PRZYPADKU 3 – Pożar

PRZEBIEG INCYDENTU

Joseph to 64-letni bezdomny mężczyzna, który od kilku lat mieszka w opuszczonej przyczepie. Do gotowania używa zwykle alkoholu palącego się w puszcze. Do incydentu doszło, kiedy Joseph przez pewien czas zostawił puszkę bez nadzoru i płomień rozprzestrzenił się powodując pożar. Joseph próbował gasić ogień, ale tylko poparzył sobie ręce. Pobiegnął na główną ulicę prosić o pomoc. Wezwano straż pożarną, pożar został ugaszony na czas, a okoliczne budynki nie ucierpiały. Jednak sąsiadów bardzo przestraszył ten incydent. Obawiają się, że w przyszłości może dojść do kolejnego pożaru.

SPOŁECZNOŚĆ (ofiara)

Spółeczność lokalną reprezentuje kilku sąsiadów mieszkających w pobliżu spalonej przyczepy. Pożar bardzo ich przestraszył. Uważają, że Joseph naraził innych na poważne niebezpieczeństwo. Poza tym obawiają się kolejnego pożaru, bo Joseph nadal gotuje w ten sam sposób. Społeczność rozumie sytuację Josepha, nie uważa, by zasłużył na więzienie, jednak nie chce, aby podobny incydent się powtórzył.

JOSEPH – bezdomny (sprawca)

Joseph jest starszym człowiekiem, bezdomnym od 6 lat. Mieszkał w opuszczonej przyczepie wystarczająco długo, by uznać ją za swój dom. Pożar wstrząsnął nim, ponieważ stracił cały dobytek i schronienie (jedyne miejsce, w którym czuł się względnie bezpieczny). Co więcej, czuje się teraz bardziej izolowany i niemile widziany w społeczności. Czuje się odpowiedzialny i winny za narażenie sąsiadów. Rozumie ich obawy, jednak nie sądzi, by mógł realnie zmienić metodę gotowania. Stosuje ją od lat, ponieważ nie ma środków na nic innego.

WYMYŚLONY SCENARIUSZ PRZYPADKU

PRZEBIEG INCYDENTU

OFIARA

SPRAWCA

Przypadek Giuseppe

Giuseppe ma 40 lat i jest na ulicy w Finlandii. Urodził się w małej włoskiej wiosce, gdzie mieszkał do 20 roku życia wraz z matką i czterema siostrami. Jego ojciec opuścił rodzinę, aby szukać pracy w Niemczech, gdy Giuseppe miał 8 lat. Mimo młodego wieku Giuseppe został niejako głową rodziny, obciążoną obowiązkami, do których nie był przygotowany. Giuseppe zareagował sprzeciwem wobec matki odmawiając podporządkowania się jej zasadom. W wieku 16 lat porzucił szkołę i pracował tu i tam, aby pomóc w utrzymaniu rodziny.

Po 10 latach spędzonych za granicą wypadek przy pracy zmusił ojca Giuseppe do powrotu do domu. Niepowodzenie projektu ojca, problemy finansowe i trudności z ustaleniem nowej równowagi w relacjach rodzinnych pogorszyły i tak już kruchą atmosferę emocjonalną rodziny i doprowadziły do serii aktów przemocy domowej. Giuseppe zdecydował się opuścić rodzinę i kraj, by szukać nowych możliwości za granicą. Postanowił zerwać wszelkie kontakty z rodziną.

Wyjechał do Anglii, gdzie pracował jako kelner. Jego życie stało się bardziej regularne i satysfakcjonujące. W końcu właściciel restauracji, który docenił zaangażowanie i podejście Giuseppe do klientów, postanowił zainwestować w jego rozwój zawodowy szkoląc go na szefa kuchni. Po raz pierwszy w życiu Giuseppe poczuł się dowartościowany, co sprawiło, że zaczął starać się jeszcze bardziej. Stał się lokalnie cenionym szefem kuchni, a kiedy skończył 30 lat, postanowił otworzyć własną restaurację.

W tym okresie Giuseppe poznał Freię, młodą Finkę, która wkrótce została jego żoną. Po urodzeniu pierwszego syna Freia wpadła w depresję poporodową. Zaczęła nadużywać alkoholu. Niedługo potem poprosiła Giuseppe o przeprowadzkę do Finlandii, aby być bliżej swojej rodziny. Giuseppe zgodził się, mając nadzieję, że ich sytuacja poprawi się dzięki pomocy rodziny Freji.

Jednak uzależnienie Frei trwało mimo przenosin do Finlandii i para zaczęła się bardzo kłócić, między innymi z powodu trudności, jakie miał Giuseppe ze znalezieniem nowej pracy. Po kilku miesiącach małżeństwo znalazło się w głębokim kryzysie, który doprowadził do rozwodu. Giuseppe musiał opuścić mieszkanie i raz jeszcze swoją rodzinę. Przez krótki czas przebywał u znajomych, szukając nowego mieszkania. Bardzo tęsknił za synem. Popadł w depresję i zaczął pić. Jego umowa na czas określony w restauracji nie została przedłużona. Nie mógł znaleźć nowej pracy.

Krąg przyjaciół Giuseppe zmienił się pod wpływem alkoholu. Wprowadził się do nowych znajomych. Wkrótce skończyły mu się oszczędności i zabrakło środków na opłacenie czynszu za pokój. Zaczął zachowywać się tak, jak za młodu, w swojej wiosce, buntując się przeciw zasadom i popełniając drobne przestępstwa dla pozyskania pieniędzy. Złapany przez policję dostał się do rejestru karnego.

W końcu wdał się w bójkę i dźgnął nożem mężczyznę, co skończyło się więzieniem. Podczas pobytu w więzieniu pracownik socjalny próbował pomóc Giuseppe w znalezieniu mieszkania, co miało być pierwszym krokiem do odbudowania relacji z synem i być może w przyszłości objęciem nad nim wspólnej opieki, pod nadzorem systemu pomocy społecznej.

Jednak wyrok więzienia był tak krótki, że nie starczyło czasu na znalezienie mieszkania. Giuseppe wylądował na ulicy i zaczął nadużywać alkoholu.

System opieki zdrowotnej wraz z systemem socjalnym pomogły Giuseppe odwyk i wytrzeźwieć. Po rehabilitacji dostał miejsce w mieszkaniu z innymi mężczyznami, którzy doświadczyli bezdomności. Sytuacja w mieszkaniu była niespokojna, a rzeczy Giuseppe były stale kradzione. Znowu zaczął pić i wrócił na ulicę.

Pytania do refleksji

- 1.** Jakiego rodzaju usługi lub jaką osobę kluczową należy zaangażować w dalszą pomoc dla Giuseppe?
- 2.** Jakie mogą mieć bariery osoby starające się pomóc Giuseppe?
- 3.** Jakiego rodzaju pomoc potrzebna jest ze strony tych profesjonalistów?
- 4.** Jaka może być twoja rola jako rówieśnika wspierającego? W jaki sposób może pomóc wsparcie rówieśnicze?
- 5.** Niedawną traumę Giuseppe można łączyć z załamaniem jego relacji w nowej rodzinie. Co można zrobić dla zarówno dla Giuseppe, jak dla rodziny w celu uzdrowienia tych relacji?

8

Koniec modułu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

